

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้สรุปถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลและขอเสนอแนะสำหรับการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ไม่แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ลักษณะประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกโรงเรียนจำนวน 24 โรงเรียน ภายในเขตการศึกษา 1 คือ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร และสมุทรปราการ รวม 5 จังหวัด รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 510 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ไคแก ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จากโรงเรียนทั้ง 24 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เป็นประชากรทั้งหมด 48 คน

1.2 หัวหน้าหมวดวิชา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 129 คน จากจำนวน 192 คน โดยการเปิดตารางของขนาดตัวอย่างที่ควร เลือกจากประชากรของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้วิธีการ สุ่มแบบง่าย

1.3 ครู เป็นครูที่ปฏิบัติการสอน และที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 333 คน จากจำนวน 2,460 คน โดยวิธีการ เปิดตารางของขนาดตัวอย่างที่ควร เลือกจากประชากรของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้วิธีการ สุ่มแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปรึกษาคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะตรวจสอบ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีขอบข่ายครอบคลุมงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา 7 ด้าน คือ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร วิธีสอนและการวางสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทุกโรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามออกไปทั้งสิ้น 510 ฉบับ ใ้รับคืนมา 453 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.82

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยไขคาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มประชากร ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันก็จะทดสอบความแปรปรวนตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 453 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 65.8 เป็นชายร้อยละ 34.2 ถ้าจำแนกตามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่าผู้บริหารเป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 56.8 หัวหน้าหมวดวิชาเป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 59.5 ครูเป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 71.5
2. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 31 - 40 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 39.5 ถ้าจำแนกภายในกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนอายุระหว่าง 41 - 50 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 56.8 หัวหน้าหมวดวิชาอายุระหว่าง 31 - 40 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 44.1 ครูอายุระหว่าง 21 - 31 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 50.0
3. อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 39.1 ถ้าจำแนกตามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปีและมากกว่า 25 ปีขึ้นไปมีมากที่สุด คือร้อยละ 31.8 เท่ากัน หัวหน้าหมวดวิชาที่มีอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 33.3 ครูที่มีอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปีมีมากที่สุด คือร้อยละ 46.0

4. วุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม วุฒิปริญญาตรีมีมากที่สุด คือร้อยละ 83.0 ถ้าจำแนกตามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนวุฒิปริญญาตรีมีมากที่สุด คือร้อยละ 70.5 หัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญาตรีมีมากที่สุด คือร้อยละ 90.1 ครูวุฒิปริญญาตรีมีมากที่สุด คือร้อยละ 82.2

5. จำนวนชั่วโมงสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีชั่วโมงสอนระหว่าง 16 - 20 คาบมีมากที่สุด คือร้อยละ 57.0 ถ้าจำแนกตามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากทำหน้าที่บริหารงานอย่างเดียวนั้น คือร้อยละ 77.3 หัวหน้าหมวดวิชาที่มีชั่วโมงสอนระหว่าง 11 - 15 คาบมีมากที่สุด คือร้อยละ 51.4 ครูที่มีชั่วโมงสอนระหว่าง 16 - 20 คาบมีมากที่สุด คือร้อยละ 75.2

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลวิเคราะห์ทั้ง 7 ด้านและผลสรุปทุกด้านรวมกัน พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นในค่านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกับหัวหน้าหมวดวิชา มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นในค่านวิธีสอนและตารางสอน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีเกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความคิดเห็นในค่านอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้วอยู่ในระดับมาก
4. ความคิดเห็นในค่านการนิเทศงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ มีเกณฑ์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ความคิดเห็นในค่าน การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก

6. ความคิดเห็นในค่านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

7. ความคิดเห็นในค่านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โดยสรุปทุกค่าน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ มีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 7 ค่านและผลสรุปงานวิชาการทุกค่านรวมกัน

1. ความคิดเห็นในค่านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู และระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ความคิดเห็นในค่านวิธีสอนและ ร.างสอน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

7. ความคิดเห็นในด้านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าว แตกต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู และระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

(8) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โดยสรุปทุกด้าน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู และระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีอายุราชการระหว่าง 21 - 25 ปี และมากกว่า 25 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเหล่านี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมานาน ประสบการณ์อันยาวนานนี้ย่อมมีส่วนช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนโดยมากเป็นหัวหน้าหมวดวิชาหรือปฏิบัติงานในหมวดวิชามาแล้ว ย่อมเข้าใจหน้าที่และมองเห็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอย่างเต็มใจไม่คงปฏิบัติการสอน จึงมีเวลาเพียงพอที่จะควบคุมติดตามการทำงานของหัวหน้าหมวดวิชาได้

หัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากเป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 31-40 ปี มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี และมากกว่า 6-10 ปีขึ้นไปเป็นส่วนมาก มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีชั่วโมงสอนระหว่าง 11-15 คาบ หากพิจารณาความและประสบการณ์ในการทำงานของหัวหน้าหมวดวิชาเหล่านี้ จะเห็นว่าอยู่ในวัยที่งานจะมีความสุขรอบคอบในการทำงาน และมีประสบการณ์ในการทำงานมานานพอสมควร ความมั่นใจในการบริหารงานในหมวดวิชาย่อมมีมากขึ้น ประกอบกับวุฒิทางการศึกษาที่อยู่ในระดับสูงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามยังมีหัวหน้าหมวดวิชาอีกจำนวนไม่น้อยที่คงปฏิบัติการสอนระหว่าง 16-20 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งนับว่ามากเกินไปทำให้เวลาสำหรับการบริหารงานภายในหมวดวิชาไม่เพียงพอ อันเป็นสาเหตุให้โอกาสทำงานในความรับผิดชอบจะสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปได้ยาก

ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีชั่วโมงสอนระหว่าง 16 - 20 คาบ ซึ่งไม่มากเกินไป จะเห็นได้ว่าครูเหล่านี้ยังอยู่ในวัยที่มีความกระเขยือกระปานที่จะใช้ความรู้ที่ตนได้รับมาใหม่ ๆ และแสดงผลงานของตนเอง เนื่องจาก

อยู่ในวัยหนุ่มสาว และสำเร็จจากสถาบันการศึกษามาไม่นานนัก ประกอบกับมีวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงพอที่จะสอนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครูไม่สอดคล้องกัน หัวหน้าหมวดวิชาซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าอาจมองไปอีกทางหนึ่ง ในขณะที่ครูซึ่งส่วนมากสำเร็จการศึกษามาที่หลัง ใ้รับวิทยาการมาใหม่ ๆ แต่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า อาจมองไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งจากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดว่า หัวหน้าหมวดวิชา และครู มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในเรื่องเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาทุกด้าน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชา

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โดยสรุปทุกด้าน ปรากฏว่าผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู และระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับปานกลาง

* งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของงานบริหารการศึกษาและเป็นงานหลักของสถานศึกษา ซึ่งหัวหน้าหมวดวิชาน่าจะมีความสามารถหรือสมรรถภาพในการบริหารวิชาการในระดับสูง เพราะหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านวิชาการรองลงมาจากผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและยังเป็นผู้ใกล้ชิดกับครูผู้สอนมากที่สุด หัวหน้าหมวดวิชาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้งานบริหารวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่หัวหน้าหมวดวิชาที่มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ย่อมแสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จในงานที่รับผิดชอบดำเนินการอยู่ ย่อมสำเร็จสมบูรณ์ได้ยาก การที่ผลวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่าสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะหัวหน้าหมวดวิชาไม่ทุ่มเทความสามารถและความสนใจให้กับงานวิชาการอย่างเพียงพอ และมุ่งให้ความสนใจในงานด้านอื่น เช่น งานด้านการบริหารงานบุคคลและงานบริหารธุรการมากเกินไป โดยให้ความสนใจงานวิชาการน้อยกว่า

จึงเป็นไปตามผลวิจัยของ วุฒิชัย จุลพรหม (2521 : 13) และบุญนำ เลหาสถิตย์ (2525 : 97) ได้ทำการวิจัยไว้และยังสอดคล้องกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2523 : 97) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครและในเขตการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ว่า ไม่มีโรงเรียนในเขตการศึกษาใดรวมทั้งในกรุงเทพมหานครที่ให้ความสำคัญต่องานบริหารวิชาการ เป็นอันดับหนึ่ง

สำหรับการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา เมื่อมองเป็นด้าน ๆ จากความคิดเห็นโดยรวม พบว่า ด้านที่หัวหน้าหมวดวิชาที่มีสมรรถภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมากได้แก่ด้าน วิธีสอนและการวางสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่หัวหน้าหมวดวิชาที่มีสมรรถภาพในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร การวัดผลและประเมินผล การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ และการนิเทศงานวิชาการอันเป็นงานที่มีค่าคะแนนส่วนรวมน้อยที่สุด แม้จะมีเกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับด้านอื่น ยังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 งานด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยโดยรวมเห็นว่าสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในตํานอนอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มปรากฏว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครู และหัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มไม่สอดคล้องกันในทุกข้อ

สำหรับข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นวาระดับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตํานอนอยู่ในระดับมากคือข้อที่ว่า ร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนและครูในหมวดวิชาพิจารณาเลือกซื้อหนังสือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน ได้ตรงตามหลักสูตร จากผลการวิจัยแสดงว่า หัวหน้าหมวดวิชาเล็งเห็นประโยชน์ของเอกสารใช้หลักสูตรในการช่วยให้การใช้หลักสูตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และแสดงให้เห็นว่า

หัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักสูตร ดังเช่น หนังสือและเอกสารประกอบการเรียนเหล่านี้มากทีเดียว ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้ตามที่ ชำรง บัวศรี (2515 : 152 - 153) โศกถาวเอาไว และยังมีข้อที่ว่า ใ้คำแนะนำแก่ครูในหมวดวิชาเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรไวพร้อมเสมอ จากผลการวิจัยแสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ความสามารถในการใช้หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรได้ก็สามารถแนะนำครูในหมวดวิชาให้มีความเข้าใจหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรได้ถูกต้องชัดเจน ส่วนการจัดเตรียมและให้ความสะดวกแก่ครูเกี่ยวกับเอกสารทางหลักสูตรนั้น เป็นเหมือนกันกระตุ้นให้ครูใช้เอกสารทางหลักสูตรช่วยในการเรียนการสอน แสดงว่า หัวหน้าหมวดวิชาได้เห็นหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในอันจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย

ส่วนข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าระดับสมรรถภาพการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยส่วนรวมน้อยที่สุด คือข้อที่ปรับปรุงแก้ไขเอกสารใช้หลักสูตรได้ทันสมัยอยู่เสมอ ข้อที่ว่า วิเคราะห์หลักสูตรของหมวดวิชาเพื่อให้การสอนตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิจัยส่วนนี้ยอมแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชายังไม่สามารถคิดตามการใช้หลักสูตรรวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขเอกสารการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพอันอาจมีผลให้การสอนของครูในหมวดวิชาไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ ผลเสียก็จะตกอยู่กับพนักเรีนนั่นเอง

2.2 งานด้านวิธีสอนและการวางสอน ความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านี้อยู่ในระดับมาก และเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครู และหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาค่านี้อยู่ในระดับมาก นั้นยอมแสดงให้เห็นว่าสำเร็จในการบริหารงานค่านี้นของหัวหน้าหมวดวิชาว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวูดี จุลพรหม (2521 : 144) ที่ว่างานด้านวิธีสอนและการวางสอนมีปัญหาน้อยกว่าทุกด้าน ซึ่งน่าจะมาจากความสามารถใน

การบริหารงานค่านนี้ของหัวหน้าหมวดวิชานั้นเอง

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมี 1 ข้อเกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือข้อที่ว่า จัดเวลาเรียนของหมวดวิชาไว้ในตารางสอนอย่างเหมาะสมกับลักษณะวิชา จากผลการวิจัยแสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความสามารถในการจัดการตารางสอนได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ตามที่ ญิงโญ สาร (2514 : 151-152) กล่าวไว้ว่าการจัดการตารางสอนนั้นต้องคำนึงถึงการวางวิชาใดก่อนหลัง จึงจะเหมาะสม

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นส่วนรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อที่ว่าจัดศูนย์รวมตารางสอนให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการสอนของครูได้อย่างรวดเร็ว และข้อที่ว่าให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนของหมวดวิชาอย่างประสานสัมพันธ์กับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ทั้งสองข้อนี้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าวิชามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าการจัดการตารางสอนเช่นนี้เหมาะสมแล้ว แต่การจัดการตารางสอนนั้นเป็นเรื่องละเอียดที่ต้องใช้เทคนิคและความชำนาญ ประกอบกับหลักสูตรมัธยมศึกษาในปัจจุบันมีกระบวนการเรียนมากมาย การจะจัดการตารางสอนให้ถูกใจครูทุกคนย่อมทำให้ยากจึงอาจเป็นสาเหตุให้ครูเห็นว่าสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านนี้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันแต่ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในค่านนี้คือ ข้อที่ว่า นำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับบทเรียน จากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ยังไม่นำวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ใช้นวัตกรรมช่วยแต่ยังคงใช้วิธีสอนแบบบรรยายซึ่ง วุฒิ จุลพรหม (2521 : 145) ได้ทำการวิจัยเอาไว้ว่าเป็นวิธีการสอนซึ่งปฏิบัติมากที่สุดที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.3 งานค่านอุปกรณ์การเรียนการสอน ความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านนี้อยู่ในระดับมาก และเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวด

วิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครูและหัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างไม่สอดคล้องกันในทุกข้อ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนครูเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ส่วนข้อที่ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ว่า จัดทำโครงการงบประมาณรายจ่าย เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนในหมวดวิชาใดชัดเจน จากผลการวิจัยแสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความสามารถและให้ความสนใจในงานค่านี้อย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานงบประมาณรายจ่ายจะผิดพลาดไม่ได้ เพราะอาจจะเกิดโทษทางวินัย จึงต้องทำให้ถูกต้องตรวจสอบได้ง่ายและชัดเจน

ส่วนข้อที่ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมของความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในค่านี้อาจเห็นว่า คุณดูแลแนะนำครูให้รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้องเหมาะสมกับแบบเรียนให้ใคร่ประโยชน์คุ้มค่า จากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่หัวหน้าหมวดวิชาไปให้ความสนใจงานบริหารในค่านอื่น ๆ มากกว่าด้านวิชาการตามผลการวิจัยของหลาย ๆ ทานตามที่ไต่ถามมาแล้วในตอนต้น ทำให้การดูแลแนะนำครูในเรื่องนี้ไม่เต็มที่

2.4 งานค่านการนิเทศงานวิชาการ ความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครู และหัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานในค่านการนิเทศงานวิชาการนี้เมื่อเทียบกับการบริหารงานวิชาการในค่านอื่นแล้ว งานค่านนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นโดยส่วนรวมน้อยที่สุด แต่เกณฑ์ความคิดเห็นค่าคะแนนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน จากผลการวิจัยแสดงว่าความสามารถหรือสมรรถภาพในการบริหารวิชาการในค่านนี้ของหัวหน้าหมวดวิชา

น้อยกว่าในคานอื่น ๆ ทุกคาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิสิฐ คงเมือง (2521 : 190) และวุฒิ จุลพรหม (2521 : 139) ที่ว่าโรงเรียนมัธยมสวนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการน้อยกว่าคาน และงานที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าคานอื่นอันนับแรกได้แก่ การนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาครั้งนี้แสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความสามารถในการบริหารการนิเทศงานวิชาการน้อยกว่าในคานอื่น ๆ ซึ่งน่าจะมีผลมาจากหัวหน้าหมวดวิชายังขาดความรู้ ความมั่นใจในการนิเทศครูในสายวิชา เนื่องจากการที่มีวุฒิทางการศึกษาสวนใหญ่ในระดับปริญญาตรีเท่า ๆ กันนั่นเอง

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมี 3 ข้อทุกข้อมีเกณฑ์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือข้อที่ว่า เยี่ยมเยียนชั้นเรียนและสั่ง การสอนของครูพร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไข เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่ครูในหมวดวิชาหรือในโรงเรียน คนควรวินิจฉัยหรือนำผลวิจัยใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาเผยแพร่ให้ครูไ้ทราบและลองปฏิบัติ

ข้อที่เกณฑ์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในคานนี้คือข้อที่ว่า ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม สัมมนาฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น จากผลการวิจัยแสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชาเล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศงานวิชาการในเรื่องนี้มาก เพราะเห็นว่าการส่งครูเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนาจะช่วยให้ครูมีความรู้ก้าวหน้าทันวิทยาการใหม่ ๆ ได้ จึงมุ่งพยายามให้ครูได้เข้าอบรมสัมมนาตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ส่วนที่ขอคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมของความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย โดยที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุดในงานคานนี้คือข้อที่ว่า จัดให้มีการทดลองและการสาธิตเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่ครูในหมวดวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญนำ เสาหสถิตย์ (2525 : 95) ที่ว่า งานที่หัวหน้าหมวดวิชาการปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การสาธิตการเรียนการสอนแก่ครูในหมวดวิชา อันแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาไม่มีสมรรถภาพในคานนี้เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 งานด้านการจัดการ เรียนการสอน ความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่า สมรรถภาพการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในค่าน้อยในระดับมาก และเมื่อ ทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครู และหัวหน้าหมวดวิชาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าวิชาอยู่ในระดับมากนั้นยอมแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชา มีความสามารถในการบริหารงานในการจัดการ เรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี ให้ความใส่ใจในงานค่านี้นมาก ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของพิสิฐ คงเมือง (2521 : 197) ที่ว่างานด้านการจัดการ เรียนการสอนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมี 5 ข้อ เกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือข้อที่ว่า จัดให้ครูปฏิบัติการสอนตรงตาม ความถนัดและความรู้ความสามารถ จัดให้ครูในหมวดวิชาที่มีชั่วโมงสอนตามเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนด จัดให้ครู เข้าสอนแทนครูไม่มาทำการสอนควยเหตุต่าง ๆ ใดตรงตามความสามารถของครู ส่งเสริมให้นักเรียนจัดนิทรรศการทางวิชาการขึ้นภายในโรงเรียนในโอกาสอันสมควร ครูและครู ให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ไ้รับมอบหมายและเข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ จากผลการวิจัยที่ปรากฏ ออกมานี้แสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชาเห็นความสำคัญของการจัดการ เรียนการสอนซึ่งเป็นงานค่าน ที่สำคัญที่สุดค่านหนึ่งที่จะทำให้การ เรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะข้อที่ว่า จัดให้ครูปฏิบัติการสอนตรงตามความถนัดและความรู้ความสามารถนี้ใดคาดจะแน เน้นของความคิดเห็นส่วนรวมสูงที่สุดในค่านนี้ แสดงว่าหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความสามารถในค่านนี้ มากทีเดียวอาจจะเป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้มีขอบ เขตเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งมี ปริมาณครูมากเพียงพอและสะดวกในการจัดให้เขาทำการสอน

ส่วนข้อที่คาดจะแน เน้นน้อยที่สุดในค่านนี้ คือข้อที่ว่า ติดตอประสานงานด้านวิชาการ กับข้าราชการครูทั้งในและนอกสถานศึกษา ข้อนี้มีเกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ใน ระดับปานกลาง จากผล การวิจัยแสดงว่า หัวหน้าหมวดวิชายังมีความสามารถในการประสานงานด้านวิชาการอันมีความ สัมพันธ์กับการ เรียนการสอนในหมวดวิชาทั้งกับข้าราชการทั้งในและนอกสถานศึกษาไม่เพียงพอ

อาจจะ เป็น เพราะหัวหน้าหมวดวิชาให้ความสนใจในการติดต่อประสานงานในค่านอื่นมากกว่างานค่านวิชาการนั่นเอง

2.6 งานค่านการวัดผลและประเมินผล ความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา และผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และหัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า มีข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีทั้งหมด 5 ข้อดังนี้ ข้อที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันและอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับมาก มี 2 ข้อ คือข้อที่ว่า คุณแลครูในหมวดวิชาให้วัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในโครงการสอน คุณแลและจัดการสอบระหว่างภาคและปลายภาคให้ เป็นไป ตามระเบียบการประเมินผลการเรียนโดย เฉพาะข้อหลังนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านนี้ ข้อที่มี เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องกันและอยู่ในระดับปานกลางคือข้อที่ว่า ติดตามผลการเรียนของนักเรียนพร้อมทั้งวิเคราะห์หาขอบบพร่อง เป็นรายวิชาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ทำการวิเคราะห์ข้อสอบของครูในหมวดวิชา เพื่อให้การสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละวิชาที่หมวดรับผิดชอบ โดยเฉพาะข้อหลังสุดนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมน้อยที่สุดในงานบริหารค่านนี้ จากผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงว่าความสามารถของหัวหน้าหมวดวิชาในการจัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละวิชาที่หมวดรับผิดชอบยังไม่มาก ซึ่งมีผลทำให้งานค่านนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ได้ยาก

2.7 งานค่านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนรวมเห็นว่าสมรรถภาพในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครู หัวหน้าหมวดวิชาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าสมรรถภาพการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง ย่อมแสดงว่าการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการในหมวดวิชาซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานวิชาการนั้นหัวหน้าหมวดวิชายังมีความสามารถในค่านี้นี้ไม่เพียงพอ อาจจะเป็นเพราะหัวหน้าหมวดวิชายังขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ หรือยังไม่เห็นประโยชน์ของการวางแผนก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีทั้งหมด 6 ข้อ ข้อที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันและอยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับมากมี 2 ข้อ คือ ข้อที่ว่า ประชุมชี้แจงแผนงานใหม่ของหมวดวิชาให้ครูได้เข้าใจตรงกัน ควบคุมดูแลให้ครูได้ปฏิบัติตามแผนงานของหมวดวิชา ซึ่งข้อแรกนั้นเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมสูงที่สุดในค่านี้นี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาสามารถชี้แจงแผนงานของหมวดวิชาได้ชัดเจนครูสามารถเข้าใจถึงแผนงานใหม่ได้ ข้อที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันแต่อยู่ในเกณฑ์ความคิดเห็นระดับปานกลางมี 4 ข้อ คือ ข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนการสอนเป็นรายวิชาในหมวดเพื่อหาปัญหา และจุดบกพร่องทบทวนแผนปฏิบัติงานให้เห็นปัญหาหรือจุดอ่อนของแผน วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงงานวิชาการได้ชัดเจน สนับสนุนให้มีการวิจัยในรายวิชาต่าง ๆ ทุกระดับชั้น เพื่อนำมาปรับปรุงการสอน โดยเฉพาะข้อหลังนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมน้อยที่สุดในค่านี้นี้ ย่อมแสดงว่า หัวหน้าหมวดวิชายังไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการสอนในหมวดวิชาได้เพียงพอ ความสำเร็จในงานค่านี้นี้จึงยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะหัวหน้าหมวดวิชา ยังขาดความรู้ ประสบการณ์ ยังมองไม่เห็นประโยชน์ของงานวิจัย หรืออาจเพราะขาดการสนับสนุนค่านงบประมาณในการทำวิจัยก็เป็นได้

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เกณฑ์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือมีเกณฑ์ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหัวหน้าหมวดวิชาเล็กน้อย ส่วนครูมีเกณฑ์ความคิดเห็นระดับปานกลาง การที่ผู้บริหารโรงเรียนประเมินค่าสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชามากกว่าที่หัวหน้าหมวดวิชาประเมินตัวเอง และครูประเมินระดับสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาในระดับที่ต่ำกว่า อาจเป็นเพราะหัวหน้าหมวดวิชามีความเชื่อมั่นในผลงานตัวเองสูง

เนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำงานมาหลายปี และการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูด้วยกัน ความใกล้ชิดในการทำงานระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้าหมวดวิชา และระหว่างครูกับหัวหน้าหมวดวิชานั้นผู้บริหารอาจจะน้อยกว่าครู เพราะในการทำงานนั้นครูมีโอกาสดูคลุกคลีกับหัวหน้าหมวดวิชามากกว่า โดยขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนรับทราบการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาจากรายงานเป็นส่วนมาก จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผลการประเมินระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูด้วยกันก็ได้

การที่หัวหน้าหมวดวิชาที่มีสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลางทำให้ทราบว่าการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จในงานยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ แสดงว่าการบริหารงานวิชาการยังไม่ได้รับการทุ่มเท ความสนใจเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของวิรัตน์ ศิริบุญ (2518 : 57 - 58) และบุญนำ เลาหสถิตย์ (2525 : 97) ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการอันเป็นภาระกิจหลักของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีผลการวิจัยออกมาตรงกันว่างานวิชาการนั้นยังมีการปฏิบัติในระดับที่น้อยกวางานบริหารด้านอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่งานวิชาการ เป็นภาระกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และเพื่อให้การบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาที่มีสมรรถภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัจจุบันหัวหน้าหมวดวิชาส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานพอสมควร จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 6 ปีขึ้นไปแต่ก็ยังไม่สามารถบริหารงานวิชาการได้เท่าที่ควร จึงน่าจะมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้แก่หัวหน้าหมวดวิชา เพราะการบริหารงานใหม่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะอาศัยประสบการณ์แล้วควรจะต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานด้วย

2. หัวหน้าหมวดวิชาและครูควรมีการประชุม รวมมือกันทำงานให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เพราะจากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาครั้งนี้ ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาและครูได้ขัดแย้งกันในทุกด้าน ดังนั้นจึงควรจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกันและรวมมือทำงานอย่างจริงจังมากขึ้น

3. นอกจากงานบริหารภายในหมวดวิชาแล้ว จากการวิจัยพบว่าหมวดวิชายังต้องทำการสอนอีก 11 - 15 คาบเป็นส่วนมากและก็มีอีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องสอนเกิน 15 คาบขึ้นไป ตามระเบียบของกรมสามัญศึกษาใคร่ระบุว่าหัวหน้าหมวดวิชาต้องสอนไม่น้อยกว่า 10 คาบขึ้นไป อย่างไรก็ตามที่หัวหน้าหมวดวิชาไม่ควรจะมีชั่วโมงสอนเกิน 15 คาบเป็นอย่างสูง เพราะจะมีผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการและงานในด้านอื่น ๆ เนื่องจากมีเวลาสำหรับการบริหารงานน้อยเกินไป

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ อันจะทำให้หัวหน้าหมวดวิชาตื่นตัวในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อครูในหมวดวิชาต้องตื่นตัวปฏิบัติงานตามไปด้วย

5. หัวหน้าหมวดวิชาควรมีการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

5.1 การนิเทศงานวิชาการ จากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมา การนิเทศงานวิชาการมีค่าคะแนนความคิดเห็นโดยส่วนรวมน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรหาวิธีเพิ่มเติมความรู้ด้านนี้ให้กับหัวหน้าหมวดวิชาให้มีความสามารถมากขึ้น อาจจะทำในรูปของการอบรมก็ได้ นอกจากนี้หัวหน้าหมวดวิชาควรมีการนิเทศงานวิชาการในหมวดวิชาอย่างจริงจัง เช่น เยี่ยมเยียนชั้นเรียนและสังเกตการสอนของครูพร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไข ควรจัดให้ครูในหมวดวิชาได้สังเกตการสอนของครูในโรงเรียนเดียวกันและในโรงเรียนอื่น เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเทคนิคในการสอนควรจัดให้มีการสาธิตการสอน โดยตัวหัวหน้าหมวดวิชาเอง วิทยากรที่เชิญมา หรือครูในหมวดวิชาเองก็ได้ และหัวหน้าหมวดวิชาเองอาจทำวิจัยหรือนำผลวิจัยใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาเผยแพร่ให้ครูภายในหมวดได้ทราบและลองปฏิบัติ

5.2 การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ ควรมีการอบรมเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนให้กับหัวหน้าหมวดวิชาและผู้บริหารโรงเรียน เพราะการวางแผนเป็นงานสำคัญที่สุด การปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็จะต้องมีการวางแผนที่ดีและถูกต้อง

หากการทำงานโดยปราศจากการวางแผน อาจทำให้การทำงานนั้นไม่มีทิศทางและขั้นตอน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ในเรื่องของการวางแผนปรับปรุงงานนี้หัวหน้าหมวดวิชาที่ควรควรร่วมมือกันวางแผน ไม่ใช่หัวหน้าหมวดวิชาวางแผนแต่เพียงผู้เดียว ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค และประชุมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน และควรควบคุมครูให้ปฏิบัติงานตามแผนงานของหมวดวิชาอย่างเคร่งครัด

5.3 การวัดผลและประเมินผล ควรมีการประชุมอบรมในเรื่องการวัดผลประเมินผล หัวหน้าหมวดวิชาควรสามารถแนะนำครูภายในหมวดวิชาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การเรียนของนักเรียน ควรร่วมมือกับครูในหมวดวิชาทำการวิเคราะห์ข้อสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละวิชาที่หมวดวิชารับผิดชอบ

5.4 หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร งานด้านนี้หัวหน้าหมวดวิชาควรจะสามารถปรับปรุงแก้ไขเอกสารการใช้หลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรของหมวดวิชา เพื่อให้การสอนตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่

5.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน หัวหน้าหมวดวิชาควรสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนให้พร้อมเพียง ควรดูแลแนะนำครูให้ใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสมกับบทเรียน และควรส่งเสริมให้ครูผลิตวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการเรียนการสอน

5.6 วิธีสอนและตารางสอน สิ่งที่หัวหน้าหมวดวิชาควรดำเนินการในค้ำนี้คือการส่งเสริมให้ครูนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน ไม่ใช่เน้นเฉพาะวิธีสอนแบบบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว ในการสอนควรนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนการจัดการตารางสอน หัวหน้าหมวดวิชาควรให้ครูมีส่วนร่วมในการจัด และควรจัดวิชาเรียนให้เหมาะสมกับช่วงเวลาด้วย

5.7 การจัดการเรียนการสอน หัวหน้าหมวดวิชาควรให้ความสนใจในการสอนเสริมให้นักเรียนที่เรียนช้าหรืออ่อน เพื่อให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ ควรกระตุ้นให้ครูทุ่มเทแรงกายแรงใจทำการสอนการปฏิบัติงานให้เต็มที่ อาจโดยวิธีหมั่นติดตามการสอนและตรวจแผนการสอนของครู เพื่อเป็นการกระตุ้นการปฏิบัติงานของครูไปในตัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องดัง

ต่อไปนี้

✓ 1. ควรทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง เดียวกันนี้ ในเขตการศึกษาอื่น ๆ หรือในโรงเรียน
ขนาดอื่น ๆ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลวิจัยครั้งนี้

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชา
หรือผู้บริหารโรงเรียนในค่านอื่น ๆ เช่น การบริหารงานธุรการ หรือการบริหารงานบุคคล
เป็นต้น

✓ 3. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้าง เกณฑ์มาตรฐานในการวัดสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในระดับและประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน เช่น ในการ
พิจารณาแต่งตั้ง ในการพิจารณาขึ้นเงินเดือน หรือในการพิจารณาความดีความชอบต่าง ๆ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย